

आ.व. ०७५/७६ को संशोधित नीति तथा कार्यक्रम

मेलम्ची नगरपालिकाको आ.व. २०७५/७६ को संशोधित नीति तथा कार्यक्रममा उपस्थित हुनु भएका आदरणीय उप-प्रमुखज्यू एवं नगरसभाका सदस्यज्यूहरु,

तेस्रो नगर सभा सम्पन्न भएको छ महिना भएको छ । यस घडिमा मेलम्ची नगरपालिकाको तर्फबाट संशोधित नीति तथा कार्यक्रमहरु प्रस्तुत गर्न यस गरिमामय नगरसभामा उपस्थित हुन पाउँदा मैले गौरव महसुस गरेको छु ।

संघीय लोकतान्त्रिक गणतन्त्र, सामाजिक न्याय सहितको समानुपातिक समावेशी शासन व्यवस्था, मौलिक हक, विविधता बीच एकता, सहिष्णुता र धर्म निरपेक्षता जस्ता महत्वपूर्ण उपलब्धि संस्थागत हुँदै गएका छन् । मुलक संविधान कार्यान्वयनको चरणबाट अघि बढिरहेको छ । राष्ट्रिय स्वाधीनता र स्वाभिमान, लोकतन्त्र, दिगो शान्ति, सुशासन, विकास र समृद्धिको नयाँ युग शुरु भएको छ । यो ऐतिहासिक उपलब्धिका लागि आन्दोलनका विभिन्न कालखण्डमा जीवन बलिदानी गर्नुहुने सम्पूर्ण ज्ञात, अज्ञात सहिदहरु प्रति हार्दिक श्रद्धाञ्जली अर्पण गर्दछु ।

यस गरिमामय सभामा नगरपालिकाको तर्फबाट नगरको सम्पूर्ण विकासको लागि मार्गदर्शनको रूपमा रहने चालु आ.व. ०७५/०७६ को वार्षिक संशोधित नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न पाउँदा अत्यन्त खुशी लागेको छ । यस अवसरमा नगरपालिकाले गरेका कार्यहरुमा साथ र सहयोग गर्नुहुने कार्यपालिकाका सदस्यज्यूहरु, नगरसभाका सम्पूर्ण सदस्यहरु, राजनैतिक दल, नागरिक समाज, संचार जगत, उद्योग वाणिज्य संघ, निर्माण व्यवसायी, सरकारी तथा गैरसरकारी निकायहरु, नगरपालिकाका सम्पूर्ण कर्मचारीहरु एवं नगरवासी सम्पूर्ण आदरणीय दाजु-भाइ तथा दिदी-बहिनीहरुमा हार्दिक आभार प्रकट गर्दछु ।

जनतालाई संघीय शासन व्यवस्थाको प्रत्यक्ष अनुभूति दिलाउने अभिप्रायले नेपालको संविधान, २०७२ ले अडुगीकार गरेको समाजवाद उन्मुख शासन प्रणालीलाई सुखी नेपाली र समृद्ध नेपालको गन्तव्यतर्फ निर्देशित गर्ने गरी संघीय तथा प्रादेशीक कानूनको व्यग्रताका साथ प्रतिक्षा गर्दै नेपालको संविधान, २०७२ को भावना र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले अख्तियार गरेका काम, कर्तव्य, अधिकार र सिमा भित्र रही अधिकांश ऐन, कानून, नियमावली, कार्यविधि र निर्देशिकाहरु निर्माण गरिएको छ भने केही निर्माणको चरणमा रहेका छन् ।

मेलम्ची नगरपालिकाको आ.व. २०७५/७६ को तेस्रो नगर सभा पश्चात कार्यपालिकाको कार्यविभाजन नियमावली २०७४, कार्यपालिकाको (कार्यसम्पादन) नियमावली २०७४, नगरकार्यपालिकाको निर्णय वा अधिकारपत्रको प्रमाणीकरण (कार्यविधि) निर्देशिका २०७४, सभा संचालन कार्यविधि, २०७४ बमोजिम नगरपालिकाका कार्यहरुलाई नियमन र व्यवस्थित गरिएको छ । त्यस्तै प्रथम, दोश्रो, तेस्रो र चौथो नगरसभा सम्पन्न गर्नका लागि स्थानीय तहको योजना तथा बजेट तर्जुमा दिग्दर्शन, २०७४ बमोजिम वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमाका लागि आवश्यक समितिहरु : राजश्व परामर्श समिति, स्रोत

अनुमान तथा बजेट सीमा निर्धारण समिति, बजेट तथा कार्यक्रम तर्जुमा समिति गठन गरी स्रोत अनुमान तथा बजेट निर्माण कार्यलाई व्यवस्थित गरिनुको साथै कार्यसम्पादन नियमावली अन्तरगत कार्यपालिकामा गठित विषयगत समितिहरूलाई नियमितता दिई कार्य संचालन गरिदै आएको छ । मेलम्ची नगरपालिकाबाट सार्वजनिक जग्गा संरक्षण समिति गठन गरी नगर भित्रका सार्वजनिक जग्गाहरू छुट्ट्याई साँध सिमाना कायम गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ ।

देशको राजधानी काठमाडौंसँग सिमाना जोडिएर जलश्रोत, कृषि, पर्यटन, व्यापार र खानीको प्रचुर सम्भावना बोकेको यो सुन्दर पहाडी नगरको श्रोत र साधनको सु-व्यवस्थित उपयोगले मेलम्ची नगरवासीको सम्वृद्धि र जीवनमा सकारात्मक परिवर्तन ल्याउन तथा नगरपालिकाको सेवा प्रवाहमा विशिष्टता ल्याउने गरी नीति तथा कार्यक्रम तय गर्न यो चौथो नगरसभा सफल हुनेमा म विश्वस्त छु ।

प्रदेश ऐन अनुसार नगर सभाबाट सुशासन समिति, लेखा समिति र विधेयक समिति गठन गरी हाल क्रियाशिल अवस्थामा रहेको छ भने नगर कार्यपालिकाले नगरका कार्यहरूलाई व्यवस्थित गर्न सार्वजनिक जग्गा संरक्षण समिति, उद्योग विकास समिति, पर्यटन प्रवर्द्धन समिति गठन भई क्रियाशिल रहेको छ । नगर चक्रपथको संभाव्यता अध्ययन, एकिकृत नगर विकास गुरुयोजना निर्माणको अन्तिम तयारी, पर्यटन प्रवर्द्धनको संभाव्यता अध्ययन, नगरपालिका भित्रको पर्यटन पदमार्गको पहिचान तथा निर्माणको थालनी र जिल्ला समन्वय समिति महासंघको आयोजना, जिल्ला समन्वय समिति, सिन्धुपाल्चोक र मेलम्ची नगरपालिकाको व्यवस्थापनमा मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ९ स्थित गुफाडाँडामा प्रथम जलवायु सम्मेलनको कार्य सम्पन्न भएको छ । यो सम्मेलन जलवायु अनुकूलनको लागि कोषेढुङ्गा सावित हुनेछ ।

आदरणीय उप-प्रमुखज्यू एवं नगर सभाका सदस्यज्यूहरू,

अब म मेलम्ची नगरपालिकाबाट आ.व. २०७५/७६ को प्रथम चौमासिकमा सम्पादन भएका कार्यहरूको संक्षिप्त रूपमा समीक्षा गर्न गइरहेको छु ।

(१) योजना निर्माण :

स्थानीय तहको निर्वाचन पश्चात जनप्रतिनिधीहरूमा नगरको समग्र विकास निर्माण र विगत समयमा कर्मचारीतन्त्रबाट सम्पादन हुँदै आएको कार्यमा नविनता र दिगोपन ल्याउनुत छैँदैछ, साथ साथै आम नागरिक र उपभोक्ताको हित प्रति प्रतिवद्ध भई सुशासनको अनुभूति दिलाउनुपर्ने जिम्मेवारी सिर्जना भएको छ । सोही जिम्मेवारीलाई मध्यनजर गर्दै मेलम्ची नगरपालिका क्षेत्र भित्रको समग्र विकास निर्माणलाई तिब्र रूपमा संचालन गर्नका लागि योजना तर्जुमाका विभिन्न ७ चरणहरू पार गर्दै सहभागीतामुलक पद्धति अनुसार योजनाहरू तर्जुमा गरिएको छ ।

मेलम्ची नगरपालिकाको तेस्रो नगर सभाबाट चालु आ.व. २०७५/७६ को लागि कूल १ अर्ब ५५ करोड ३३ लाख २ हजार बजेट निर्धारण गरिएकोमा उक्त बजेटबाट नगरका विभिन्न योजनाहरू टेण्डर र सम्भौता भई कार्यान्वयनको चरणमा रहेका छन् । नगर क्षेत्र भित्रका नगरस्तरीय योजनाहरूको निर्माण, नगर चक्रपथ निर्माणको थलनी, नगरपालिकाको भवन निर्माण, ग्रिन सिटी पार्कको निर्माण, नगर विकास गुरु

योजना निर्माणको अन्तिम तयारी, सबै वडा कार्यालयमा इन्टरनेटको जडान, इविलिङ्ग प्रणालीको व्यवस्थाले वित्तिय सुशासनमा समेत सुधार आएको छ । यस नगरपालिकाले २०७२ साल वैशाख १२ गते गएको विनाशकारी भूकम्पबाट क्षति भएका भौतिक संरचनाहरूको पुनर्निर्माण, एकिकृत बस्ती विकास लगायत सबै वडाहरूमा जनताको स्थायी आवास पुनर्निर्माण लगायतका कार्यमा सहयोग पुऱ्याउदै आएको छ ।

(२) कार्यान्वयन :

मेलम्ची नगरपालिकाको चालु आ.व. २०७५/७६ को लागि नगर सभाबाट स्वीकृत भएका योजनाहरू टेण्डर प्रक्रिया र उपभोक्ता समिति मार्फत निर्माण कार्यको प्रारम्भ भएको छ । ईन्द्रावती तथा मेलम्ची नदी क्षेत्रमा प्रारम्भिक वातावरणीय परिक्षणको अध्ययन गरी ढुंगा, गिटी, बालुवाको संकलन तथा विक्री, सडक मर्मत संभार र सवारी शुल्क संकलनको लागि ठेक्का समेत लगाई आन्तरिक राजस्व संकलनको कार्य भैरहेको छ । मेलम्ची बजार क्षेत्रको फोहरमैला व्यवस्थापन, नगरपालिका अन्तर्गतका वडा कार्यालय भवन निर्माण र मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ११ स्थित सिम्ला बगर क्षेत्रको ७४ रोपनी ८ आना, गैरा बगर क्षेत्रको ३६ रोपनी, बगैँचा क्षेत्रको ७४ रोपनी र मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. १२ र १३ का क्रसर उद्योग स्थापना भएको क्षेत्र भित्रका ३३८ रोपनी ८ आना गरी कूल ५२३ रोपनी सार्वजनिक जग्गा छुट्टयाउने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

नगरपालिकाको आ.व. २०७५/७६ को नीति तथा कार्यक्रम कार्यान्वयन गर्ने क्रममा मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ८ मा स्वास्थ्य इकाई स्थापना गरी स्वास्थ्य सेवाको शुरुवात गरिएको छ भने मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. १, २, ३, ४ र ५ का स्थानीय जनताहरूलाई छिटो र प्रभावकारी ढंगबाट एकिकृत सेवा उपलब्ध गराउने उद्देश्यले मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ४ स्थित पिप्लेमा एकिकृत सेवा केन्द्रको स्थापना गरी संचालनमा ल्याइएको छ ।

शैक्षिक क्षेत्रको विकास र शैक्षिक गुणस्तरता वृद्धि गर्नको लागि मेलम्ची नगरपालिका अन्तर्गतका दलित, जनजाती, विपन्न लगायतका विद्यार्थीहरूलाई लोक सेवा आयोग तयारी कक्षा संचालन गरिएको छ ।

मेलम्ची नगरवासीको गुनासो व्यवस्थापन र सार्वजनिक सुनुवाईको अभियान अन्तर्गत मेलम्ची नगरपालिकाका वडा नं. ११ मा सार्वजनिक सुनुवाईको कार्य सम्पन्न गरिएको छ भने यस्ता कार्यलाई थप प्रभावकारी बनाई सबै वडामा संचालन गरिनेछ । मेलम्ची नगरपालिका क्षेत्रका बजारलाई व्यवस्थित गर्न र उद्योग व्यवसाय दर्ता गराउन जनचेतना जागृत गराउने उद्देश्यले मेलम्ची नगरपालिका अन्तर्गत मेलम्ची, तालामाराङ, बाहुनेपाटी, सिन्धुखोला, भोटेचौर, शिखरपुर, काउले दोभान लगायतका बजारहरूको बजार अनुगमन गरी ५५७ भन्दा बढी व्यवसायहरूको अभिलेख लिने कार्य गरिएको छ भने बजारमा भएको मूल्य वृद्धि, कार्टेलिङ, नापतौल, उपभोग्य वस्तुको गुणस्तरता लगायतका विषयमा अनुगमन गरि यस्ता क्रियाकलापहरू हुन नदिने तर्फ सचेत गर्ने कार्य गरिएको छ ।

भूकम्प पश्चातको पुनर्निर्माणलाई तिब्रता दिन नगर कार्यपालिकाको निर्णयबाट पुनः मिति २०७६ जेष्ठ मसान्तसम्म सबै प्रकारका लोड बेयरिङ्ग घरहरूको नक्सा पास नगरी सम्बन्धित वडाको सिफारिसको आधारमा स्थायी आवास निर्माण गर्न अनुमति प्रदान गरिएको छ । **RCC** र स्ल्यब ढलानबाट निर्माण हुने

घरहरूमा २०७६ जेष्ठ मसान्तसम्म २५% छुट सहित नक्शा पास गर्ने व्यवस्था गरिएको छ । यसबाट नगरबासीको पुनर्निर्माण कार्यमा राहत पुग्ने विश्वास लिइएको छ ।

संघीय सरकारको निर्णयानुसार स्वास्थ्य, शिक्षा, कृषि, पशु सेवा, आयुर्वेद, महिला तथा बालबालिका लगायतका विषयगत कार्यालयहरू यस नगरपालिकामा समावेश भएको अवस्थामा उल्लेखित कार्यालयहरूको व्यवस्थापन गर्ने कार्य गरिएको छ । एक वडा एक स्वास्थ्य केन्द्रको अवधारण अनुसार विषयगत कार्यालयहरूबाट प्रदान गरिदै आएको सेवामा अभि प्रभावकारी ढंगबाट संचालन गर्नको लागि केन्द्र सरकारबाट प्राप्त भएको शर्त अनुदान र नगरपालिकाको आन्तरिक आयबाट स्वास्थ्य तर्फ औषधि खरिद गरी नगरपालिका अन्तर्गतका सबै स्वास्थ्य संस्थाहरूमा वितरण गरिएको छ ।

ईन्द्रेश्वरी माध्यामिक विद्यालयमा प्राविधिक धार (सिभिल इन्जिनियरिङ्ग) तर्फ कक्षा ११ र १२ सम्मको पठन पाठन शुरुवात गरिएको छ । प्राविधिक शिक्षालाई प्राथमिकता दिने नीति कार्यान्वयनमा जोड दिँदै मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. १२ स्थित जालपा देवी माध्यामिक विद्यालयमा तीन वर्षे डिप्लोमा इन एग्रिकल्चर (कृषि) विषयको कक्षा संचालन गर्ने कार्यको शुरुवात गरिएको छ ।

कृषि विकास तर्फ कृषि विकास कोषको स्थापना गरी संघीय सरकारबाट प्राप्त भएको शर्त रकमबाट विभिन्न किसिमका कार्यक्रम संचालन मार्फत कृषिमा आधुनिकरण र व्यवसायी बनाउँन कृषि यन्त्र उपकरण, प्लाष्टिक टनेल, फलफुलको विरुवाहरू खरिद गरी अनुदानमा वितरण गर्ने कार्य भएको छ । जनताको आर्थिक स्तर वृद्धिको लागि उदयमान बालीहरूको पकेट क्षेत्र निर्धारण गरी किवी खेती र कागतीको विरुवा लगाउनको लागि आवश्यक सहयोग गरिएको छ । पशु सेवा कार्यक्रम तर्फ पशुपालक कृषकहरूलाई तालिमको व्यवस्था गरिनुको साथै जै घाँसको बिउ वितरण गरिएको छ । पशु उपचारको लागि औषधि खरिद गर्ने कार्य गरिएको छ ।

मेलम्ची नगरपालिका क्षेत्र भित्रका विद्यालयहरू बीच हाजिरी जवाफ प्रतियोगिता संचालन गर्नुका साथै नगरपालिका अन्तर्गतका केही विद्यालयहरूको भवन निर्माणमा समेत सहयोग गरिएको छ । आवासीय विद्यालयको व्यवस्थापन गर्दै लैजाने नीति अनुसार मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ६ स्थित बतासे माध्यामिक विद्यालयको भवन एवं विद्यालयको छात्रावास निर्माण गर्न कारितास स्वीजरल्याण्डसंग सम्झौता गरिएको छ । यस चालु आ.व.मा महिला लक्षित कार्यक्रम संचालन गर्नुका साथै संविधान दिवश, अन्तराष्ट्रिय बाल दिवश, मानव बेचबिखन तथा ओसार पसार विरुद्धको दिवश लगायतका दिवशहरू मनाइएको छ । महिला तथा बालबालिका कार्यालयबाट प्रदान गरिदै आएको ज्येष्ठ नागरिक परिचय पत्र वितरणको कार्य गरिएको छ ।

(३) प्रशासनिक व्यवस्थापन :

नगरपालिकाले सिमित श्रोत साधन र कर्मचारीहरूको बाबजुत पनि नगरपालिका र वडा कार्यालयहरूबाट दिइने सेवालाई प्रभावकारी बनाएको छ । नगरपालिका र अन्तर्गतका वडाहरूबाट जनताका गुनासो व्यवस्थापन, विभिन्न प्रकृतिका देवानी मुद्धा तथा उजुरीहरूको न्यायको सिद्धन्तको आधारमा किनारा

लागाउने कार्य गरिएको छ । नागरिक वडापत्रको व्यवस्थापन, भूकम्प पीडित लाभग्राहीहरूको अनुदान प्राप्तीको सहज व्यवस्था गरिएको छ ।

संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयको स्वीकृत अन्तरिम संगठनात्मक ढाँचा बमोजिम आवश्यक कर्मचारीहरूको व्यवस्थापन गरिएको छ । यस कार्यालय अन्तर्गत रहेका विषयगत कार्यालयहरू कृषि, पशु विकास, स्वास्थ्य, शिक्षा, महिला तथा बालबालिका लगायतबाट आम नागरिकहरूलाई सहज रूपमा सेवा प्रदान गरिएको छ ।

प्रशासनिक क्षेत्रमा सुशासन कायम गर्नको लागि इलेक्ट्रोनिक हाजिरी प्रणालीको व्यवस्था र कर्मचारी कम्प्युटर क्षमता विकास तालिम संचालन गरिएको छ । नगरपालिका र अन्तर्गतका वडा कार्यालयहरूको लागि सौर्य ऊर्जा ब्याक अप खरिद गरी जडान गर्ने तयारीमा रहेको छ । यसबाट कर्मचारीहरूमा कार्यालय नियमितता, सुशासन, सदाचार र कर्तव्यबोधको भावना सिर्जित भएको छ । यो प्रशासनिक सुधारको महत्वपूर्ण पाटो हो ।

(४) भवन तथा पुनर्निर्माण तर्फ :

मेलम्ची नगरपालिकाले बस्ती विकास र भवन निर्माण कार्यलाई व्यवस्थित र सुरक्षित बनाउनको लागि स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ को दफा २७ मा भएको व्यवस्था, भवन ऐन, २०५५, भवन संहिता २०६० र मेलम्ची नगरपालिकाको भवन निर्माण मापदण्ड २०७२ पूर्ण रूपमा लागु गरिएको छ । सोही ऐन र मापदण्ड भित्र रही नगर भित्रका मार्गहरूको क्षेत्राधिकार र खोला खोल्सीको मापदण्ड तोकिएको छ ।

नक्शा पासको प्रक्रिया पूरा गरी र वडाको अनुमतिको आधारमा नगरपालिका भित्र जम्मा ६९४३ वटा घरहरू निर्माण सम्पन्न भएका छन् भने ९२% घरहरूको जग निर्माण कार्य सम्पन्न भएको छ ।

२०७२ साल वैशाख १२ गते गएको विनाशकारी भूकम्पबाट यस नगरपालिकाका करिब १२५६४ घरधुरी पूर्ण रूपमा क्षति भएकोमा उक्त कार्यको पुनर्निर्माणमा केही राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैह्र सरकारी संस्थाहरूले सहयोग पुऱ्याउदै आएका छन् । मेलम्ची नगरपालिका वडा नं १२ स्थित गिरान्चौरमा मेलम्ची नगरपालिका र तिलगंगा ग्लोबल फ्रेण्ड्सको सहयोगमा सामुदायिक पुनर्निर्माण पर्यटन प्रवर्द्धन परियोजना समिति मार्फत एकिकृत बस्ती निर्माणको कार्य भइरहेको छ । सोही वडाको नाम्दोलिङ्ग बस्तीमा चौधरी फाउण्डेशनबाट एकिकृत बस्ती निर्माणको कार्य भइरहेको छ । राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण र मेलम्ची नगरपालिकाको सहयोगमा मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ११ स्थित जरायोटार एकिकृत बस्ती निर्माणको कार्य थालनी भएको छ । महिला आत्म निर्भरता केन्द्र, अक्सफाम नेपाल र यस नगरपालिकाको समन्वयमा मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. १२ स्थित थाक्ले एकिकृत बस्तीको शुरुवात गरिएको छ । मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ६ र वडा नं. ३ मा स्थानीय समुदायको पहल र नगरपालिकाको सहयोगमा एकिकृत बस्तीहरू निर्माणको थालनी गरिएको छ । त्यसैगरी मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ३ स्थित बिन्दु बञ्जरा टोल र वडा नं. ६ स्थित तालामाराड सिग्देल टोल एकिकृत बस्ती निर्माणको लागि राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरणबाट प्रस्ताव स्वीकृत भई निर्माण कार्य अगाडि बढिरहेको छ । मेलम्ची नगरपालिकाका असाहय

र आर्थिक रूपमा विपन्न परिवारको लागि यस नगरपालिकाको समन्वयमा हेल्भेटास नेपाल र केयर नेपाल, सि.एस.आर.सी.को आर्थिक सहयोगमा स्थायी आवास पुनर्निर्माण गर्ने कार्य गरिएको छ ।

मेलम्ची नगरपालिकाका १३३२२ लाभग्राहीहरू मध्ये १३२४२ जनाले भूकम्पपीडित लाभग्राही सम्भौता गरेका छन् । जसमध्ये १३०१६ जना लाभग्राहीहरूले प्रथम किस्ता, ११३४३ जना लाभग्राहीहरूले दोश्रो किस्ता र ६९४३ जना लाभग्राहीले अन्तिम किस्ता अनुदान प्राप्त गरेका छन् ।

(५) आय आर्जन तथा जिविकोपार्जन तर्फ :

मेलम्ची नगरपालिका र संयुक्त राष्ट्र संघीय विकास कार्यक्रमको साभेदारीमा मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. १ मा दुग्ध चिस्यान केन्द्र निर्माणको थालनी, वडा नं. २ मा गंगेटार सिस्नेरी सिंचाई कुलो मर्मत, वडा नं. ४ मा सिन्धुखोला सिंचाई कुलो मर्मत, आधुनिक माहुरी पालन व्यवसायको प्रवर्द्धन, मेलम्ची नगरपालिकाको पर्यटकीय स्थल धौलेमा धार्मिक पानी पोखरी निर्माण, वडा नं. ५ मा सिन्धुकोट छाला प्रशोधन केन्द्र भवन निर्माण, वडा नं. ६ मा निग्लेनी खोला डाँडाखेत सिंचाई योजना निर्माण, बतासे माहुरी पालन व्यवस्थापन, च्याउ खेती प्रवर्द्धन कार्यक्रम, वडा नं. ११ स्थित दलित बस्ती खानेपानी मर्मत सुधार कार्यक्रम, लप्सी क्याण्डी तालिम सहयोग र वडा नं. १२ मा श्री नमूना महिला बचत तथा ऋण सहकारी भवन निर्माणका कार्यहरू संचालनमा रहेको छ । यसरी जनताको आय आर्जन र जिविकोपार्जन मार्फत नगरबासीहरूको आर्थिक समृद्धि प्राप्त गर्नको लागि नगरपालिकाले कार्य गरिरहेको छ ।

(६) वातावरण संरक्षण, फोहरमैला तथा विपद् व्यवस्थापन :

मेलम्ची नगरपालिकाका बजार क्षेत्रबाट उत्पादन/संकलन भएका फोहरमैलाहरूको उचित व्यवस्थापनको लागि फोहरमैला डम्पिङ साइटको पहिचान गर्ने कार्य भैरहेको छ । फोहरमैला व्यवस्थापनको लागि मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ११ को धिताल बेंसी स्थित बगर क्षेत्रमा खाल्डो खनी अस्थायी रूपमा व्यवस्थापन गरिएको छ, साथै उक्त फोहोरलाई व्यवस्थापन गर्नको लागि हाल सेग्रिगेसन सेडको निर्माण गरी कार्य प्रारम्भ गरिएको छ भने फोहरमैला व्यवस्थापन उप समिति मार्फत फोहरमैला शुल्क कार्डको निर्माण गरी फोहरमैला शुल्क समेत निर्धारण गरिएको छ ।

मेलम्ची नगरपालिका भित्रका जोखिममा रहेका बस्तीको संरक्षणका लागि नगरपालिकाबाट आवश्यक तारजाली खरिद प्रक्रिया अगाडि बढेको र जोखिममा रहेका बस्तीलाई तत्काल तारजाली उपलब्ध गराई जोखिम युक्त बस्तीको संरक्षण कार्य गरिनेछ ।

(७) पर्यटन :

मेलम्ची नगरपालिका क्षेत्रलाई पर्यटन क्षेत्रको रूपमा विकास गर्नको लागि मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. १ को सुरक्षा डाँडा र पाताल गुफा, वडा नं. २ को तपचुली डाँडा, वडा नं. ३ को गुरुङ्गाउँ चिसापानी, वडा नं. ४ को पाटी भञ्ज्याङ्ग, थानाभञ्ज्याङ्गगढी र धौले, वडा नं. ५ को धुसेनीचौर सुलिकोट, वडा नं. ६ को मानेभञ्ज्याङ्ग सिग्देलटोल एकिकृत बस्ती, वडा नं. ११ को मेलम्ची हुँदै वडा नं. ९ को चाखु, गुफासम्मको पदमार्ग पहिचान गरी पद मार्ग निर्माण कार्यको थालनी गरिएको छ ।

मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ५ स्थित धौलेश्वरी मन्दिरको निर्माण र व्यवस्थापनको कार्य युएनडिपी र सिडइसिएफसंगको साभेदारीमा शुरुवात गरिएको छ । पर्यटन विकासको लागि पर्यटन विकास कोष स्थापना गरिएको छ । मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. १, २, ३ र ८ लगायत सुलिकोट, धुसेनीचौर धौले, गुफा चांखु, ओखेनी चौर, ककनी लगायत नगरपालिका भित्रका अन्य संभावित स्थानहरूको एकिकृत पर्यटन विकासका लागि संभाव्यता अध्ययनको कार्य अन्तिम चरणमा पुगेको छ । मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. २ स्थित तपचुली भ्यू टावर निर्माणको DPR निर्माण गर्ने कार्य सम्पन्न भएको छ । मेलम्ची नगरपालिकामा पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने उद्देश्यले मेलम्ची ग्रीन सिटी पार्कको DPR निर्माणको कार्य भइरहेको छ । यसबाट आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटनको विकासमा टेवा पुग्नुको साथै नगरको आन्तरिक आम्दानीमा समेत वृद्धि हुन जानेछ ।

मेलम्ची नगरपालिका आसपासमा रहेका छिमेकी गाउँपालिकाहरूसंग समन्वय गरी बृहत्तर पर्यटन विकासका कार्यहरू अगाडि बढाउने लक्षका साथ कार्य भइरहेको छ ।

(९) पूर्वाधार तर्फ :

मेलम्ची नगरपालिकाको फट्केश्वर देखि फटकशीला छाप भञ्ज्याङ्गसम्मको सडक क्रसर उद्योग व्यवसायीसंगको समन्वय तथा सहयोग र मेलम्ची तिपेनी सडकको नगरपालिकाबाट ग्राभेल गरी सडक स्तरोन्नती गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ । यसबाट मेलम्ची देखि काठमाडौंसम्मको यातायात सेवामा सहजता आएको छ । नगर चक्रपथको सम्भाव्यता अध्ययन गरी चक्रपथ निर्माण गर्न आवश्यक देखिएकोले यसै आ.व.बाट नगर चक्रपथ निर्माणको कार्य थालनी गरिएको छ, फटकशीला खानेपानी निर्माणको कार्यलाई निरन्तरता दिइएको छ । नगरपालिकाको भवन निर्माणको कार्य अगाडि बढेको छ । मेलम्ची नगरपालिका वडा नं. ५, ७, ८ र १० का वडा कार्यालय भवन निर्माण भई हस्तान्तरण समेत भैसकेका छन् । भञ्ज्याङ्ग ठाँटी पँधेराचौर फट्केश्वर सडक, सिन्धुखोल गिरान्चौर खाल्डे सडक, भदौरे धुसेनीचौर मानेभञ्ज्याङ्ग नेपाने सडक र सिन्धुकोट चनौटे थाक्ले डडुवा कटुञ्जे मानेभञ्ज्याङ्ग सडकको DPR निर्माण सम्पन्न भएको छ ।

यस आ.व.मा ईलाका बन कार्यालय देखि मेलम्ची नगरपालिका कार्यालयसम्म कालो पत्रे सडक निर्माणको कार्य प्रारम्भ भएको छ । नगरपालिका अन्तर्गत मेलम्ची गुफा चांखु सडक चौडा तथा स्तरोन्नती गर्ने कार्य सम्पन्न गरिएको छ ।

काठको पोल विस्थापित गर्ने नीति अनुसार नगरपालिका अन्तर्गतका वडाहरूमा फलमे विद्युत पोलहरू वितरण गरिएको छ ।

खेलकुद क्षेत्रलाई प्रोत्साहन गर्ने नीति अनुसार खेलकुदका क्षेत्रमा नगरपालिकाबाट आवश्यक सहयोग र सहकार्य भएको छ । साथै एक वडा एक खेलकुद मैदान निर्माण गर्ने नीति अनुरूप मेलम्ची नगरपालिकाको वडा नं. ४ र ११ बाट खेलकुद मैदान निर्माणको थालनी गरिएको छ ।

(१०) ऐन, कानून तथा नीति निर्माण :

नेपालको संविधान २०७२, ले अंगिकार गरेका सिद्धान्त, नीति र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ मा भएको व्यवस्था बमोजिम मेलम्ची नगरपालिकाबाट चालु आ.व. २०७५/७६ मा तपशिल बमोजिमका विधेयक, नियम, कार्यविधि तथा निर्देशिकाहरु निर्माण गरिएको छ भने अधिकांश कार्यविधि नगर कार्यपालिकाबाट स्वीकृत भई कार्यान्वयनमा रहेको छन् ।

तपशिल

१. विनियोजन ऐन, २०७५
२. आर्थिक ऐन, २०७५
३. मेलम्ची नगरपालिकाको सहकारी ऐन, २०७५
४. मेलम्ची नगरपालिकाको बजार अनुगमन ऐन, २०७५
५. मेलम्ची नगरपालिकाको व्यवसाय दर्ता ऐन, २०७५
६. सार्वजनिक लिखत प्रमाणिकरण र प्रकाशनको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०७५
७. आर्थिक कार्यविधि नियमित तथा व्यवस्थित गर्न बनेको ऐन, २०७५
८. सम्पत्ति कर लगाउने (कार्यविधि) सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०७५
९. कार्यसम्पादन नियमावली, २०७५
१०. मेलम्ची नगरपालिकाको आन्तरिक आय संकलन (ठेक्का बन्दोबस्त) सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५
११. न्यायिक समितिको सम्बन्धमा व्यवस्था गर्न बनेको ऐन, २०७५
१२. ब्याह हो लोडर संचालन कार्यविधि, २०७५
१३. अनाथ तथा जोखिमयुक्त बालबालिकाको लागि सामाजिक सुरक्षा कार्यक्रम संचालन ऐन, २०७५
१४. ज्येष्ठ नागरिक परिचय-पत्र वितरण निर्देशिका, २०७४
१५. मेलम्ची नगरपालिकाको प्रशासकीय कार्यविधि (नियमित गर्ने) विधेयक, २०७५
१६. “घ” वर्गको निर्माण व्यवसाय इजाजत-पत्र सम्बन्धी कार्यविधि, २०७४
१७. मेलम्ची नगरपालिका कार्यालयमा कार्यसम्पादनमा आधारित प्रोत्साहन प्रणाली लागु गर्न तयार पारिएको कार्यविधि, २०७५
१८. नगर शिक्षा ऐन, २०७५

१९. उपभोक्ता समिति गठन तथा परिचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५

२०. जल उपभोक्ता समिति दर्ता सम्बन्धि कार्यविधि, २०७५

२१. अपाङ्गता भएका व्यक्तिको परिचय पत्र वितरण कार्यविधि, २०७५

२२. टोल विकास संस्था संचालन कार्यविधि, २०७५

(११) राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैसस :

मेलम्ची नगरपालिका भित्र कार्यक्षेत्र बनाई कार्य गरिरहेका हेलभेटास नेपाल, कारितास स्वीजरल्याण्ड, केयर नेपाल, अक्सफाम नेपाल, नेपाल रेडक्रस सोसाइटी, जाईका, चाइल्ड नेपाल, महिला आत्मनिर्भरता केन्द्र, सि यस् आर सि, सिडिडिसिएफ, रेष्ट नेपाल, रक्षा नेपाल लगायतका गैससहरुबाट समेत नगरपालिका अन्तर्गतका पूर्वाधार निर्माण र क्षमता अभिवृद्धि गर्ने खालका कार्यक्रममा सहयोग भएको छ । मेलम्ची नगरपालिकाले नगरभित्र कार्यक्षेत्र बनाई कार्य गरिरहेका राष्ट्रिय तथा अन्तराष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाहरूसंग समन्वय र सहकार्य गरी कार्य गरिरहेको छ । यसरी समृद्ध नगर निर्माणको लागि गैर सरकारी संस्थाहरुको प्रभावकारी भूमिका अझ बढि देखिन्छ ।

आ.व. २०७५/७६ को संशोधित नीति तथा कार्यक्रम

म चालु आ.व. २०७५/७६ को संशोधित नीति तथा कार्यक्रम प्रस्तुत गर्न गइरहेको छु ।

आदरणीय उप-प्रमुखज्यू एवं नगर सभाका सदस्यज्यूहरु,

आ.व. २०७५/७६ का लागि नीति तथा कार्यक्रम तर्जुमा गर्दा निम्न लिखित नीति तथा आधारहरु अवलम्बन गरिएको व्यहोरा जानकारी गराउँदछु ।

- नेपालको संविधान, २०७२ र स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले परिलक्षित गरेको निर्देशक सिद्धान्त र नीतिहरु ,
- संघीय सरकार र प्रदेश सरकारका मन्त्रालयबाट समय-समयमा प्राप्त भएका मार्गदर्शन तथा निर्देशनहरु,
- टोल भेला, वडा जनप्रतिनिधीको प्राथमिकताहरु, विषयगत समिति तथा एकीकृत योजना तर्जुमा प्रक्रियाद्वारा प्राथमिकीकरण सहित प्राप्त योजना तथा कार्यक्रमहरु,

क्षेत्रगत नीति तथा कार्यक्रमहरु :

१. आर्थिक विकास :

- नेपालको संविधान २०७२ को आधारमा मेलम्ची नगरपालिकाको आर्थिक ऐन निर्माण, संघ तथा प्रदेश सरकारसंग समन्वय तथा सहकार्य, जिल्ला समन्वय समितिसंग समन्वय, स्थानीय सरकार संचालन ऐन, २०७४ ले व्यवस्था गरेका काम, कर्तव्य र अधिकारको सिमा भित्र रही प्रचलित ऐन कानून तथा संघीय र प्रदेश सरकारद्वारा जारी गरिएका नीति, मार्गदर्शन र कार्यविधि बमोजिम राजश्व संकलनलाई व्यवस्थित गरी राजश्व अभिवृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- “मेलम्ची नगर समृद्धिको आधार : कृषि, पर्यटन, उद्योग र जलाधार ” को मुल लक्ष्यलाई विकास नीतिको रूपमा अवलम्बन गरिनेछ ।
- यस नगरक्षेत्र भित्र बसोबास गर्ने नगरबासीहरुको आर्थिक क्षमता, उत्पादनको अवस्था र अन्य नगरपालिकाहरुले लागु गरेका करका दरको तुलनात्मक अध्ययन तथा प्रचलित ऐन नियमका आधारमा करका दरहरु निर्धारण गरिनेछ ।
- नगरपालिकाको दीर्घकालीन र क्षेत्रगत विकास गर्न स्थायी प्रकृतिका पर्यटन विकास कोष, कृषि विकास कोष लगायत आवश्यकताका आधारमा अन्य वित्तीय कोषहरु खडा गरी कृषि, पर्यटन, उद्योग र जलश्रोतको प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट सेवा शुल्क निर्धारण गर्दा सामाजिक न्यायको आधारमा उपेक्षित वर्गका लागि सहूलियत हुने गरी तोकिए बमोजिम सेवा शुल्क निर्धारण गरिनेछ ।

- नगरपालिकाको वार्षिक बजेट तथा कार्यक्रममा उल्लेखित कार्यक्रम तथा योजनाहरू कार्यान्वयन गर्ने क्रममा सम्बन्धित निकायबाट स्रोतमा थपघट वा परिमार्जन भएमा सोही बमोजिम गरिनेछ ।
- नगरपालिका र अन्तर्गतका सबै वडा कार्यालयमा सफ्टवेयर जडान गरी आर्थिक कारोवारलाई पारदर्शी एवं व्यवस्थित गरिनेछ । साथै, वडा कार्यालय र नगरपालिका कार्यालय बीच **E-Linkage** कायम गरिनेछ, ।
- राजस्वका थप स्रोत पहिचान गरी आन्तरिक राजस्व वृद्धि गर्ने नीति लिइनेछ ।
- राजस्व संकलन, “ भार होइन, नगर समृद्धिको आधार हो” भन्ने चेतना जागरण गराउन राजश्व सचेतना अभियान सञ्चालन गरिनेछ ।
- आन्तरिक राजस्व वृद्धि गरी नगरलाई समृद्ध बनाउनको लागि २०७५ श्रावण १ देखि लागु गरिएको सम्पत्ति करलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- स्थानीय उद्योग तथा व्यवसाय प्रवर्द्धन र रोजगारी सिर्जनामा टेवा पुऱ्याउने कारदाता मैत्री कर नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- राष्ट्रिय तथा प्रादेशिक प्राथमिकता र स्थानीय आवश्यकतालाई मध्यनजर गरी प्रक्षेपित स्रोत साधनको सन्तुलित वितरणको खाका तयार गर्ने नीति लिइनेछ ।
- संघीय तथा प्रादेशिक सरकारबाट प्राप्त मार्गदर्शन र स्थानीय आर्थिक अवस्था समेतको आधारमा बजेट तथा कार्यक्रमको प्राथमिकीकरणका आधारहरू तय गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- अर्थतन्त्रका तीन स्तम्भहरू सार्वजनिक, निजी र सहकारी क्षेत्रलाई सहभागिता, स्वतन्त्र विकास र परिपूरक भूमिका मार्फत नगरको अर्थतन्त्रलाई सुदृढ गर्दै समृद्धिको मार्गतर्फ आर्थिक नीतिहरू केन्द्रित गरिनेछ ।
- उद्योग वाणिज्य संघ, निर्माण व्यवसायी संघ लगायत सरोकारवाला संघसंस्थाको सहकार्यमा व्यापार प्रवर्द्धन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- मेलम्ची नगरपालिकाको बाहुनेपाटी क्षेत्रलाई व्यापारिक क्षेत्र र मेलम्ची क्षेत्रलाई प्रशासनीक क्षेत्रको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- नगरको समग्र विकासको लागि संघ, प्रदेश र नगरपालिकासंग सिमाना जोडिएका अन्य नगरपालिका तथा गाउँपालिकाहरूसंग आवश्यक समन्वय र सहकार्य गरी साभेदारी कार्यक्रमहरू संचालन गरिनेछ ।

(क) पर्यटन विकास :

- नगरको पर्यटन विकासका लागि एकिकृत नगर विकास गुरु योजना (**Integrated Master Plan**) तयार गर्दा पर्यटन गुरु योजना समेत समावेश गरी तयार गरिनेछ । सो गुरुयोजनाको आधारमा पिक्निक स्पोर्ट, पार्क, होम स्टे, भ्यू टावर लगायतको ब्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ,
- नगरको पर्यटन विकासको लागि आवश्यकता अनुसार पर्यटन पदमार्गहरूको पहिचान तथा निर्माण गरी पर्यटन प्रवर्द्धन गर्ने नीति लिइनेछ ।

- पर्यटन विकासका लागि नगरस्तरीय पर्यटन विकास समिति गठन गरी तिब्रतर पर्यटन विकास गर्ने नीति लिइनेछ ।
- कला, संस्कृति, साहित्य, मठ, मन्दिर र गुम्बाको संरक्षण, संम्बर्द्धन तथा प्रबर्द्धन गर्दै नगरको पर्यटन विकासमा जोड दिइनेछ ।
- पर्यटन पूर्वाधार निर्माण, प्रचार प्रशार र पर्यटकीय सेवा सुविधाको विस्तार गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- पर्यटन प्रबर्द्धनको लागि आवश्यकता अनुसार होमस्टे संचालनको नीति लिइनेछ ।
- मेलम्ची नगर क्षेत्रका धुसेनी, धौले, गुफा चाँखु, हैवुङ्ग, भोटेचौर, ककनी, थाना भञ्ज्याङ्गगढी, मेलम्ची सिटी पार्क लगायतका पर्यटकीय क्षेत्रहरूको विकास र विस्तार गर्दै लगिनेछ । साथै यस नगरको पर्यटक ट्रेकिङ रुटको पहिचान गरी आन्तरिक तथा वाह्य पर्यटकको प्रबर्द्धन गरिनेछ ।

(ख) कृषि तथा पशु विकास :

- कृषि तथा पशु विकासका लागि संयुक्त सेवा केन्द्र मार्फत सेवा पुऱ्याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कृषिमा आधुनिकीकरण तथा व्यवसायीकरण गर्दै उत्पादकत्व वृद्धि गरी यस नगर क्षेत्रलाई विषादी रहित अर्गानिक तरकारी, खाद्यान्न, दुग्ध र मासुजन्य पदार्थमा आत्मनिर्भर बनाउने नीति लिइनेछ ,
- मेलम्ची नगरपालिका भित्र तरकारी, किवी तथा नगदेबाली उत्पादनको पकेटक्षेत्र निर्धारण गरी विशेष कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- कृषिमा आधुनिक पद्धतिको विकासको लागि यन्त्र उपकरण खरिदमा आवश्यकता अनुसार अनुदान दिइनेछ ।
- मल, बीउ, सिंचाई, प्रविधि र कृषि उपजको बजारको सुनिश्चितता कायम गरिने छ । बाली तथा पशु बीमामा किसानको सर्वसुलभ पहुँच पुग्ने व्यवस्थाको लागि समन्वय गरिनेछ । यसका लागि निजी क्षेत्र, समूह र सहकारी संस्थाहरूलाई समेत परिचालन गरिनेछ ।
- सार्वजनिक, सहकारी र निजी क्षेत्रको साभेदारीमा पशु नश्लकेन्द्र विकास गरी उन्नत जातका गाई, भैंसी, बाख्रा लगायतका पशुपंक्षीहरूको उत्पादन तथा वितरणलाई व्यवस्थित गरिनेछ ।
- आधुनिक बधशाला सञ्चालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कृषितर्फ मुख्य खाद्यवस्तुहरूको उत्पादनमा वृद्धि गरी मेलम्ची नगरपालिकालाई खाद्यन्नमा आत्मनिर्भर बनाई खाद्य सुरक्षा हासिल गराउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- मेलम्ची नगरपालिकाभित्र रहेका कृषि सहकारी संस्थाहरूसंग सहकार्य गरी माटो परिक्षण अभियान संचालन गरिनेछ ।
- कृषि उपज संकलन केन्द्र निर्माण गर्नुका साथै सो को स्तरवृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
- कृषि पकेट क्षेत्रहरूको पहिचान गरी सो को विस्तार गर्ने र जीवन निर्वाहमुखी कृषि पेशालाई व्यवसायी मुखी एवं आधुनिक कृषि पेशाको रूपमा लैजाने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- कृषि बाली संरक्षण गरी बन्यजन्तु नियन्त्रण गर्न आवश्यक पहल गर्ने नीति लिइनेछ ।

२. पूर्वाधार विकास :

आगामी आ.व. २०७५/७६ यस नगरपालिकाको पूर्वाधार विकास तर्फको प्रस्थान विन्दु हुनेछ । आगामी चार वर्षको अवधिलाई विकास अवधिका रूपमा लिइनेछ । आगामी दस वर्षमा नगरपालिकाले समृद्धिको खुट्टिकिला उक्लिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।

- चालु आ.व. २०७५/७६ मा छनौट गरिएका योजनाहरूलाई उपभोक्ता समिति गठन तथा परिचालन सम्बन्धी कार्यविधि, २०७५ बमोजिम कार्यान्वयन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- ठूला नदी नियन्त्रण र नदी किनारा संरक्षण गरी नदी किनारामा सडक निर्माण गरिनेछ ।
- नगरपालिका अन्तर्गत निर्माण गरिने सरकारी भवनहरू वातावरण र अपाङ्गमैत्री बनाउँदै लगिनेछ ।
- नगरपालिकाका सबै वडा कार्यालयका भवनहरू व्यवस्थित गर्दै वडा कार्यालयसम्म पुग्ने बाटोलाई स्तरोन्नती गरिनेछ ।
- नगर चक्रपथको ट्रयाक जोड्ने र स्तरोन्नती गरिनेछ ।
- एक टोल विकास संस्था एक सामुदायिक भवनको नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्रमा सञ्चालन गरिने पूर्वाधार वा सामाजिक विकाससँग सम्बन्धित कुनै पनि कार्यक्रम वा योजना तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन तथा सञ्चालन व्यवस्थापन चरणहरूमा सामाजिक तथा वातावरणीय सन्तुलन, प्रकोप व्यवस्थापनका पक्ष समेतलाई ध्यानमा राखी आयोजनाहरूको निर्माण गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- भौतिक पूर्वाधार तथा संरचनाको गुणस्तर सुनिश्चितताको लागि सुपरीवेक्षण तथा अनुगमन कार्यलाई नियमित बनाई प्रभावकारी रूपमा अगाडि बढाइनेछ ।
- नगरको समग्र विकास निर्माणमा सार्वजनिक र निजी साभेदारी (Public Private Partnership) को अवधारणा अवलम्बन गरिनेछ ।
- व्यवस्थित तथा योजनाबद्ध सहरी विकासलाई प्रोत्साहित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रको सार्वजनिक जग्गाको लगत संकलन गरी संरक्षणको नीति लाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सहरी विकास मन्त्रालय र सहरी विकास तथा भवन निर्माण विभागसँग निरन्तर सहयोग र समन्वयमा रही नगर क्षेत्रमा राष्ट्रिय भवन संहिता लागू गरिएकोमा स्थानीय तह पुर्नसंरचना पश्चात् थप हुन आएका क्षेत्रमा समेत संहिता लागू गरिनेछ ।
- सडक तथा यातायात गुरुयोजना तयार गरी कार्यान्वयनमा ल्याउने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- यस नगरसँग सीमा जोडिएको गाउँपालिका र नगरपालिकासँगको समन्वयमा विकास लगायत विभिन्न सवालमा रणनीतिक साभेदारी कायम गर्दै यस नगरलाई मध्य पहाडी क्षेत्रको शहरको रूपमा विकास गरिनेछ ।
- जल उपयोग गुरुयोजना निर्माण गरी कार्यान्वयन गरिनेछ ।
- नगर भित्रका १३ वटै वडामा एक/एक वटा एकिकृत बस्ती, पार्क/वगैचा, खेलकूद मैदान, सामुदायिक भवन निर्माणको लागि प्रोत्साहित गरिनेछ ।

- नीजि क्षेत्रले जग्गा विकास गर्दा नगरपालिकाबाट पूर्व स्वीकृत लिनुपर्ने नीतिलाई अवलम्बन गरिनेछ ।
- भूकम्पका कारण भत्किएका निजी आवास तथा सरकारी भवनहरूको पुनःनिर्माणको कार्यलाई यसै आर्थिक वर्ष भित्रमा सम्पन्न गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- संघ, प्रदेश र राष्ट्रिय पुनर्निर्माण प्राधिकरण लगायत विभिन्न संघ/संस्थाहरूको समन्वय, सहयोग र साभेदारीतामा भूकम्पबाट क्षति भएका नगरका पाटी, पौवा, मठ मन्दिर, गुम्बा र शैक्षिक संस्थाहरूको पुनर्निर्माण कार्य दुई वर्ष भित्र सम्पन्न गरिनेछ ।
- कृषि, शिक्षा, स्वास्थ्य, खानेपानी, पूर्वाधार र पर्यटनको विकासद्वारा गरिवी न्यूनीकरण, बेरोजगारी न्यूनीकरण र सकारात्मक विभेदद्वारा महिला, बालबालिका, दलित, जनजाती, आदिवासी, अपाङ्गता भएका व्यक्ति तथा पिछडिएका क्षेत्रको आर्थिक सामाजिक स्थितिमा सशक्तीकरण गर्न उपलब्ध श्रोत साधनहरूलाई समुचित परिचालन गरिनेछ ।

३. सामाजिक विकास :

- मेलम्ची नगरपालिकालाई खुल्ला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा गर्ने अभियान सञ्चालन गर्न नगर तथा वडा स्तरिय खानेपानी, सरसफाई तथा स्वच्छता समन्वय समिति गठन गरी सकिएकोमा दुई वर्ष भित्रमा यस नगरपालिका क्षेत्रलाई खुला दिशामुक्त क्षेत्र घोषणा गरिनेछ ।
- सरकारी तथा गैरसरकारी विकास साभेदारहरूसँगको सहकार्यमा घर-घरमा शौचालय बनाउने अभियानलाई थप प्रभावकारी बनाउनुका साथै बजार क्षेत्रका सार्वजनिक स्थानहरूमा सार्वजनिक शौचालय बनाउन पहल गरिनेछ । शौचालय नबनाउने व्यक्तिहरूलाई नगरपालिकाबाट उपलब्ध गराउने सेवा सुविधा रोक्का गर्न सकिने नीति लिइनेछ ।
- यस नगरक्षेत्रलाई प्लाष्टिकमुक्त क्षेत्र घोषणा गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ ।
- मेलम्ची नगरको फोहरमैला व्यवस्थापन गर्न स्थायी ल्याण्डफिल्ड साइट खोजी गरी प्रयोगमा ल्याइनेछ ।
- वातावरण मैत्री स्थानीय शासनको प्रारूपमा उल्लेखित नगरपालिकाको लागि तोकिएका सूचकहरू कार्यान्वयनको लागि स्थानीय तहमा कार्यरत गैर सरकारी संस्थासँग सहकार्य गर्नुका साथै वडा समिति र टोल विकास संस्थाहरूको परिचालन गरी सूचकहरू कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- यस नगरलाई सफा उज्यालो बनाउनको लागि सौर्य उर्जा मार्फत उज्यालो सहर बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- वित्तीय सेवामा सबै नगरवासीको पहुँच सुनिश्चित गर्न प्रोत्साहन गर्दै सबै नगरवासीलाई बैङ्क मार्फत कारोवार गर्न प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- समुदायमा रहेको साधन, स्रोतको संगठितरूपमा परिचालन गरी सामाजिक रुपान्तरण र समन्यायिक आर्थिक वृद्धिमार्फत समुदायको सशक्तीकरण गर्न सहकारी अभियानलाई व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।

- नगरपालिकाद्वारा सञ्चालन गरिने सीप तथा स्वरोजगारमूलक क्षमता अभिवृद्धिका कार्यक्रमहरू लागत सहभागिताको आधारमा सम्बन्धित सरकारी निकाय, राष्ट्रिय तथा अन्तर्राष्ट्रिय गैरसरकारी संस्थाहरूको सहकार्यमा सञ्चालन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- समुदायमा हुने विवाद समाधान गर्न मेलमिलाप गर्ने नीति अख्तियार गर्दै सामुदायिक मेलमिलाप केन्द्रलाई क्रियाशील बनाउने कार्यक्रम सञ्चालन गरिनेछ ।
- लागू औषध दुर्व्यसनी न्यूनीकरण गर्न त्यस सम्बन्धी संघ संस्थाहरूको सहकार्यमा कार्य गरिनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र विभिन्न संघ संस्थाहरूद्वारा संचालित कार्यक्रमहरूलाई नगरपालिकाको दायराभित्र ल्याई कार्य गराउन आवश्यक पहल गरिने छ ।
- आगलागी, बाढी पहिरो भूक्षय जस्ता जोखिम न्यूनीकरणका लागि आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- मेलम्ची नगरक्षेत्र भित्र रहेका महिला, अपाङ्ग, जेष्ठ नागरिक, बालबालिका र पिछडिएको वर्गको छुट्टाछुट्टै सञ्जाल गठन गरी उक्त सञ्जालहरूको समन्वयमा लक्षित कार्यक्रम तर्जुमा गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- महिला, एकल महिला, बालबालिका, दलित, जनजाति, अपाङ्ग, असहाय र पछाडि परेका समुदायको उत्थानका लागि लक्षित वर्ग कार्यक्रम अन्तर्गत सम्बन्धित क्षेत्रमा क्रियाशील संघ संस्थासंगको सहकार्यमा सशक्तिकरण लगायत आवश्यक कार्यक्रमहरू सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विकासका दृष्टिले पछाडि परेका वडा तथा क्षेत्रको समानुपातिक एवम् सन्तुलित विकासका लागि ती क्षेत्रका समुदायले जुटाउनुपर्ने लागत सहभागिताको भारलाई कम गर्न सकारात्मक विभेदको नीतिलाई अगाडि बढाइनेछ ।
- नगर क्षेत्रभित्र अनाथ बालबालिका, अपाङ्ग, बौद्धिक अपाङ्गता, मानसिक सन्तुलन गुमाएका तथा वृद्धवृद्धाको उचित व्यवस्थापन तथा स्याहारका लागि आवश्यक सेवा केन्द्र सञ्चालन गर्ने संघ संस्थालाई सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- यस नगरलाई बालमैत्री नगर बनाउनको लागि बालमैत्री स्थानीय शासनको अवधारणा अनुसार बालमैत्री कार्यक्रम सञ्चालन गर्नुका साथै बालश्रम रहित नगर बनाउने नीति लिइनेछ ।
- घाट, चिहानहरूको व्यवस्थापन र पाटी पौवाहरूको निर्माण गर्ने नीति लिइनेछ ।

(क) जन स्वास्थ्य :

- नगरस्तरीय स्वास्थ्य सेवा विकास गर्न आवश्यक पहल गरिनेछ । नगरका दुई स्थानमा शहरी स्वास्थ्य क्लिनिकको स्थापना भएकोमा यसलाई विस्तार गर्दै लगिनेछ ।
- आमा सुरक्षा कार्यक्रमलाई निरन्तरता दिँदै नगरभित्रका बर्थिङ सेन्टरहरूमा सुत्केरी गराउने नगरपालिका भित्रका सुत्केरी आमाहरूलाई तीन महिनासम्म मासिक रु. एक हजारका दरले पोषण भत्ता उपलब्ध गराइने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।

- नगरपालिका अन्तर्गतका बर्थिङ सेन्टर र पोष्टमार्टम कार्यमा संलग्न कर्मचारीहरूलाई कार्यसम्पादनको आधारमा प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिका भित्र थप बर्थिङ सेन्टरहरूको स्थापना गरी स्तरवृद्धि समेत गर्दै लगिने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगरपालिका भित्र रक्तदान कार्यक्रमको आयोजना गर्ने र रक्त समूह परीक्षण गर्ने नीति लिइनेछ ।
- स्वास्थ्य केन्द्र व्यवस्थापन समितिको क्षमता अभिवृद्धि गर्दै लगिनेछ ।
- एक वडा एक स्वास्थ्य केन्द्र स्थापना गर्ने नीति लिई क्रमशः कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- स्वास्थ्य विमा कार्यक्रम संचालन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- नगरपालिका क्षेत्र भित्र रहेका प्राथमिक स्वास्थ्य केन्द्र तथा स्वास्थ्य चौकीहरूमा आधारभूत औषधि तथा स्वास्थ्य उपचारका लागि उपकरणहरूको व्यवस्था मिलाई नगरवासीको स्वास्थ्य सुरक्षा कायम गर्न समुचित व्यवस्था मिलाइनेछ ।

(ख) शिक्षा तथा खेलकुद विकास :

- आधारभूत शिक्षामा बहु कक्षा बहु शिक्षण पद्धतिलाई प्राथमिकता दिइने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- प्रारम्भिक बाल विकास तथा शिक्षालाई सर्वशुलभ बनाई सबै विद्यालयमा कम्तिमा एक बाल विकास कक्षा र आवश्यकताको आधारमा सामुदायिक बाल विकास केन्द्र स्थापना गर्ने र बाल विकास शिक्षकलाई उत्प्रेरित गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विद्यालयहरूलाई बालमैत्री, अपाङ्गमैत्री बनाउने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरका विद्यालयहरूलाई हरियाली, सफा, शान्तिपूर्ण र सुरक्षित बनाउने नीति लिइनेछ ।
- नगर भित्रका श्रोत केन्द्रहरूलाई अभूत व्यवस्थित र प्रभावकारी बनाउने नीति लिइनेछ ।
- शैक्षिक गुणस्तरका सूचकहरू तयार गरी सोको आधारमा विद्यालयको शैक्षिक गुणस्तर मापन गर्ने परिपाटीको विकास गर्दै लगिनेछ ।
- क्रियाकलापमा आधारित, परियोजनामुलक तथा जीवन उपयोगी शिक्षामा जोड दिइनेछ ।
- नगरका विद्यालयहरूमा प्राविधिक तथा व्यवसायिक शिक्षा संचालनमा प्राथमिकता दिई सूचना तथा प्रविधि मार्फत शिक्षण सिकाई गर्न/गराउन प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- नगरका माध्यमिक विद्यालयहरूमा एक मा.वि. एक करेसावारी स्थापनाको लागि प्रोत्साहन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगर सूचना केन्द्रको प्रभावकारी व्यवस्थापन गरि संचालन गर्न सहयोग गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- सामुदायिक सिकाई केन्द्रको प्रभावकारी व्यवस्थापन गर्ने नीति लिइनेछ ।

- नगर क्षेत्रमा शैक्षिक गुणस्तरका लागि भौतिक पूर्वाधार लगायतका पक्षमा सहयोग गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- दृष्टिविहिन नागरिकलाई ब्रेल लिपी तथा बहिरा र स्वर वा बोलाई सम्बन्धी अपाङ्गता भएका नागरिकलाई सांकेतिक भाषाको माध्यमबाट निशुल्क शिक्षा प्रदान गर्ने नीति लिइनेछ ।
- परीक्षालाई मर्यादित र व्यवस्थित बनाउने नीति लिइनेछ ।
- पाठ्यक्रममा आधारित विद्यालय शिक्षालाई जोड दिइनेछ ।
- समयानुकुल शिक्षकको क्षमता विकास गर्ने कार्यमा जोड दिइनेछ ।
- जीवन पर्यन्त शिक्षाको विकास गरिनेछ ।
- समसामयिक अनौपचारिक शिक्षामा जोड दिइनेछ ।
- सबैका लागि समावेशी, समतामुलक, गुणस्तरीय शिक्षामा सबैको पहुँच अभिवृद्धि गरिनेछ ।
- प्रत्येक नागरिकलाई आधारभूत तहसम्मको शिक्षामा पहुँच पुऱ्याउने नीति लिइनेछ ।
- आधारभूत तहसम्मको शिक्षा अनिवार्य र माध्यामिक तह सम्मको शिक्षा निशुल्क प्रदान गर्ने व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- अगुवा र आधार विद्यालयको अवधारणा कार्यान्वयनमा ल्याइनेछ ।
- अपाङ्गता र आर्थिक रुपले विपन्न विद्यार्थीहरुलाई उच्च शिक्षासम्मको अध्ययनमा आवश्यक सहयोग गरिनेछ ।
- एक वडा एक बाल उद्यान तथा खेलमैदानको अवधारणा ल्याइनेछ ।
- घर देखि विद्यालयसम्म सुरक्षित बाटोको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- नगरपालिकाका सबै विद्यालयहरुमा स्वच्छ पिउने पानीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- विद्यालय उमेरका सम्पूर्ण बालबालिकाहरुलाई विद्यालय भिकाउ, सिकाउ, टिकाउ र बिकाउको अभियान चलाइनेछ ।
- आवश्यकता अनुसार विद्यालय तथा शिक्षक दरवन्दी मिलान गरिनेछ ।
- उत्कृष्ट शिक्षण गर्ने शिक्षकलाई प्रशंसा तथा प्रोत्साहन गर्ने नीति लिइनेछ ।
- विद्यार्थीको स्वास्थ्य तथा व्यक्तित्व विकासको लागि अतिरिक्त क्रियाकलाप संचालन गरिनेछ ।
- विद्यालय र समुदाय बीच सुमधुर सम्बन्ध, सहयोग र सहकार्यको नीति अपनाइनेछ ।
- विद्यालय व्यवस्थापन समिति र अभिभावकको भूमिकालाई सबल र प्रभावकारी बनाइनेछ ।
- आधारभूत तहमा मातृ भाषामा शिक्षा सिकाईको नीति लिइनेछ ।
- नगर क्षेत्रको खेलकुद विकासका लागि नगर खेलकुद विकास समिति गठन गरिनेछ, र खेलकुद कार्यक्रमलाई प्रभावकारी बनाउन नगर क्षेत्रका युवाहरु र क्रियाशिल क्लबहरुसंग समन्वय गरी खेलकुदका कार्यक्रमहरु संचालन गरिनेछ ।
- खेलाडीको क्षमता र खेलको स्तरवृद्धि गर्नुका साथै खेलमैदान निर्माण गरिनेछ ।

४. सूचना तथा संचार :

- राज्यको चौथो अंगको रूपमा रहेको सञ्चार जगतलाई साभेदारी अवधारणा अनुसार सहयोग गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- पत्रकारिता क्षेत्रको प्रवर्द्धन एवम् विकासका लागि पत्राकार महासंघ लगायत संचारसंग सम्बद्ध निकायहरूसंग समन्वय गरि संचारमैत्री कार्यक्रम सञ्चालन गर्ने नीति लिइनेछ ।

५. वातावरण तथा विपद व्यवस्थापन :

- सार्वजनिक, खाली र पाखो जग्गामा वृक्षारोपण तथा वन व्यवस्थापन गरी हरित क्षेत्रको प्रवर्द्धन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- वन संरक्षण, व्यवस्थापन, दिगो उपभोग र स्वच्छ वातावरणको लागि समुदायमा आधारित वन व्यवस्थापन प्रणाली सुदृढ गरिने छ । जैविक विविधताको संरक्षण, वातावरणीय सेवा र जीविकोपार्जनका कार्यक्रमहरू सञ्चालन गरिनेछ ।
- सामुदायिक वन उपभोक्ता समितिहरूलाई व्यवस्थित र उत्पादनमुखी बनाउँदै लगिने छ ।
- गैरकाष्ठ वन पैदावरबाट आय वृद्धि गर्ने कार्यक्रमहरू संचालन गर्न क्षमता वृद्धि र प्रोत्साहनको नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्र भित्रका सबै घर आँगनमा फल/फुलका विरुवाहरू रोपन प्रोत्साहित गरिनेछ ।
- निजी क्षेत्रबाट विरुवा उत्पादन गरी वन विकास गर्ने कार्यक्रमलाई प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- जडिबुटी प्रजातिको अध्ययन, अनुसन्धान, संरक्षण र प्रवर्द्धन गरिनेछ ।
- वन क्षेत्रको अतिक्रमण र आगलागी नियन्त्रण गर्न आवश्यक कार्ययोजना तयार गरिने छ ।
- विपद पूर्व तयारी तथा प्रतिकार्य योजना, जोखिम न्यूनीकरण कार्ययोजना तयार गरी लागू गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- विपद व्यवस्थापनमा संघ, प्रदेश र स्थानीय समुदाय, संघसंस्था, निजी क्षेत्रसंग सहयोग, समन्वय र सहकार्य गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- योजना निर्माण गर्दा विपद न्यूनीकरण हुने गरी संचालन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- स्थानीय विपद व्यवस्थापन कार्यक्रम तयार गरी क्रमश कार्यान्वयन गर्दै लगिनेछ ।
- विपद व्यवस्थापन कोष स्थापना गरिएकोमा सो को निरन्तरता दिइनेछ ।
- नगरपालिका भित्र धुँवा रहित चुल्हो निर्माणमा प्रोत्साहन गरिनेछ ।
- नगर क्षेत्रको फोहोरमैला संकलन तथा व्यवस्थापनलाई क्रमश व्यवस्थित गर्दै लगिनेछ ।

६. संस्थागत विकास, सेवा प्रवाह र सुशासन :

- नगरपालिकाबाट उपलब्ध हुने सेवाहरू फरक क्षमताका व्यक्तिहरू, ज्येष्ठ नागरिक एवं दृष्टिबिहिनहरूको लागि प्राथमिकताका साथ उपलब्ध गराइनेछ ।

- नगरपालिकाको संस्थागत क्षमता अभिवृद्धि तथा मानव संसाधन विकासका लागि योजना तर्जुमा गरिनेछ ।
- नगरपालिकाबाट सम्पादन हुने कामहरूलाई प्रभावकारी बनाउन नियमित अनुमगन गरी प्रचलित कानून बमोजिम विषयगत र क्षेत्रगत निर्देशिकाहरु तर्जुमा गरी कार्यान्वयन गर्ने नीतिलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- पारदर्शिता एवम् सुशासनका लागि नगरपालिकासँग सम्बन्धित सूचनाहरूलाई विद्युतीय तथा छपा सञ्चार माध्यमबाट सार्वजनिकीकरण गरिनेछ । नगरपालिकाका सबै वडामा सफ्टवेयर जडान गरी दैनिक प्रशासनिक कामकाजलाई व्यवस्थित र पारदर्शी बनाइनेछ ।
- संघीय मामिला तथा सामान्य प्रशासन मन्त्रालयबाट प्राप्त भएको कर्मचारी दरवन्दी, कर्मचारी संगठन संरचना, स्थानीय तहमा कार्यरत सबै कर्मचारी र समायोजन भई आउने कर्मचारीहरूलाई समावेश गरी नगरपालिकाको आवश्यकता अनुसारको संगठनात्मक संरचना तयार गरी दरवन्दीको व्यवस्था मिलाइनेछ ।
- पारदर्शिता एवम् सुशासनका लागि नगरपालिकाको आम्दानी एवम् खर्चलाई सार्वजनिकीकरण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिनुका साथै विकास निर्माण कार्यमा पारदर्शिता कायम गर्न योजना स्थलमा नै सार्वजनिक सुनुवाई र सामाजिक परीक्षण गर्ने कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- वडा तथा नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीको क्षमता विकास गर्न सुरुवा तथा जिम्मेवारी हेरफेर गरिनेछ । साथै कार्यसम्पादनको आधारमा प्रोत्साहन गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- मेलम्ची नगरपालिकाको कार्यसम्पादन तथा सेवा प्रवाहलाई प्रभावकारी बनाउन नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई उत्प्रेरित गरी मनोबल उच्च राख्न स्थानीय कर्मचारी नियमावली र कर्मचारी कल्याण कोष नियमावली र स्थानीय कर्मचारी सेवा संचालन ऐन तयार गरी लागु गरिनेछ । साथै आर्थिक प्रशासन सम्बन्धि नियमावली समेत तयार गरी लागु गरिनेछ ।
- यस नगरपालिकाका कर्मचारीबाट कार्यालय समयका अतिरिक्त थप समय कार्य सम्पादन गर्दै आएकोले निजहरुको मनोबल उच्च पार्न आधार तलबमानको ३५% थप सुविधा प्रदान गरिदै आएकोमा सो कार्यलाई निरन्तरता दिइनेछ ।
- मेलम्ची नगरपालिका क्षेत्रलाई सुशासन मैत्रीनगर (Good Governance Friendly City) बनाउन आवश्यक कार्याक्रम विगत वर्षबाट सुरुवात गरिएकोमा उक्त कार्यलाई प्रभावकारी बनाउन निरन्तरता दिई सुशासनको अनभूति दिलाउने गरी सेवा तथा कार्यक्रम सञ्चालनको नीति लिइनेछ ।
- मेलम्ची नगरक्षेत्रलाई जिल्लाकै समृद्ध नगरका रुपमा विकास गर्ने नीति अवलम्बन गरिनेछ ।
- वडाको विकास र कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको सूचाङ्क तयार गरी सूचाङ्कको आधारमा उत्कृष्ट वडा अध्यक्ष तथा सदस्यहरूलाई रु. १ लाख रुपैयाँ पुरस्कार प्रदान गर्नुका साथै सम्बन्धित वडामा रु. २० लाख बराबरको योजना थप गरी पुरस्कृत गरिनेछ ।
- मेलम्ची नगरपालिकामा कार्यरत कर्मचारी र उपभोक्ता समितिलाई कार्यसम्पादन मूल्याङ्कनको आधारमा पुरस्कृत गरिनेछ ।